

ЧАСТИНА ПЕРША

ДАВНІЙ

ТРИКУТНИК

Там, у жіночій в'язниці
Аж сімдесятеро жінок,
І я хтів би мешкати
Разом із ними.
Той давній трикутник тоді хай би бовкав
На всі береги Королівського каналу.

Брендан Біен¹

¹ Brendan Behan (1923—1964) — ірландський поет і драматург; слова вступної пісні «The Auld Triangle» до написаної ним з власного тюремного досвіду п'єси «Quare Fellow» («Дивацький парубок», 1954); бовканням великого металевого брязкала трикутної форми будили у дублінській тюрмі в'язнів.

РОЗДІЛ 1

1

Рі спитала в Джінет, чи спостерігала вона коли-небудь за квадратом світла від вікна. Джінет сказала, що ні. Рі лежала на верхній койці, а Джінет на нижній. Обидві чекали, коли відімкнуть камери до сніданку. Такий собі звичайний ранок.

Скидалося на те, що співкамерниця Джінет добре дослідила той квадрат. Рі пояснила, що він розпочав з протилежної від вікна стіни, повз донизу, вниз, униз, потім переліз через їхнього столика й нарешті опинився на підлозі. Як може бачити сама Джінет, квадрат зараз саме там, посеред підлоги, яскравий, як не знати що.

— Рі, — промовила Джінет, — я просто не маю бажання зважати на якийсь там квадрат світла.

— А я кажу, що неможливо *не* зважати на квадрат світла! Рі рохнула носом — так вона висловлювала своє здивування.

Джінет сказала:

— Гарзд. Хай би там що воно к-херам не означало.

Її співкамерниця знову видала своє рохання.

Нормальна людина Рі, але трохи як немовля — так її тривожить тиша. Рі замкнули за махінації з кредитом, підробку документів і зберігання наркотиків без наміру продажу. Ні в чому з цього вона не була досить вправною, що й привело її сюди.

Джінет сиділа за вбивство; одного зимового вечора 2005 року вона штрикнула в пах свого чоловіка Дейміена викруткою

з жалом «метелик», а оскільки Дейміен був під кайфом, то так і залишився сидіти в кріслі, дозволивши собі стекти кров'ю. Звичайно, вона теж тоді була під кайфом.

— Я поглядала на годинник, — сказала Рі. — Відзначала час. Двадцять дві хвилини треба світлу, щоб пересунутися супроти вікна сюди, на підлогу.

— Тобі варто податися на «Гіннеса», — сказала Джінет.

— Цієї ночі мені снилося, що я їм шоколадний торт з Мішель Обамою, а вона мене все дістає: «Від цього ти розговстієш, Рі!» Але ж і сама вона їла той торт, — рохнула Рі. — Та ні, не було такого. Я це вигадала. Насправді мені снилася ота моя вчителька. Вона все казала та й казала, що я не в тій класній кімнаті, а я їй усе відповідала: ні, я в тій, що треба, класній кімнаті, і ми з нею отак сперечалися. То так драгувало, як ніщо інше. А тобі що снилося, Джінет?

— Мені...

Джінет намагалася пригадати, але не змогла. Мабуть, нові ліки таки зміцнили її сон. До цього в неї інколи траплялися кошмари про Деймієна. Зазвичай вигляд він мав такий, як наступного ранку, коли вже був мертвим, зі шкірою плямисто-синьою, немов розмокле чорнило.

Джінет якось запитала в доктора Норкросса, чи вважає він, що сновидіння пов'язані з почуттям провини. Лікар примружився на неї з отим своїм «чи-ти-це-нахер-серйозно?» виразом, який її зазвичай бісив, хоча з цим вона могла впоратися, а потім сам спитав у неї, чи у зайців, на її думку, м'якенькі вуха? Йой, окей, втямила. Та хай там як, але Джінет не сумувала за тими снами.

— Вибач, Рі. Нема чого розказувати. Якщо мені щось і снилося, було й загуло.

Десь за дверима в коридорі другого поверху Крила В стукотіли по бетону підбори: хтось із офіцерів робив останній обхід перед відкриттям дверей.

Джінет заплющила очі. Вона розбудовувала собі сновидіння. У ньому ця тюрма була руїною. Виткі рослини, що буйно обплели стіни колишніх камер, перебирав весняний вітерець. Від згризеної часом стелі лишилася хіба що половина, тільки якийсь виступ стирчав. Кілька крихітних ящірок бігали по купі іржавих уламків. У повітрі танцювали метелики. Все, що лишилося від камери, присмачували щедрі запахи землі й листя. Боббі, який стояв поряд із нею в стінному проломі, вражено зазираєв досередини. Його мама була археологом. Вона й відкрила це місце.

— Як гадаєш, можна брати участь в ігровому шоу, якщо в тебе судимість?

Видіння розсипалося. Джінет пхикнула. Авжеж, гарний був сон, поки тривав. На пігулках життя безперечно краще. Так вона може знаходити собі спокійні, приємні місцини. Треба віддати лікарю належне: хімія поліпшує життя. Джінет знову розплющила очі.

Рі вибалушеними очима вдивлялася у Джінет. Мало доброго у в'язниці, але такій дівчині, як Рі, тут, мабуть, безпечніше. У відкритому світі вона з таким само виразом могла вибігти на дорогу під машини. Або продати наркотику комусь, хто аж ніяк не схожий на нарика. Тобто, саме це вона й зробила.

— Щось не так? — спитала Рі.

— Нічого. Просто я була в раю, ото й усе, а твоє базікання його зруйнувало.

— Що?

— Не переймайся. Слухай-но, я думаю, мусить існувати таке ігрове шоу, в якому можна брати участь, *тільки* якщо в тебе є судимість. Ми могли б назвати його «Збреши за приви».

— Мені це страшенно подобається! А як воно буде проводитися?

Джінет сіла прямо й позіхнула.

— Мені це ще треба обдумати. Розумієш, розробити правила.

Їхня оселя залишалася такою самою, якою вона завжди була і завжди буде — світом без кінця, амінь. Уся камера десять кроків завдовжки, від койок до дверей — чотири кроки. Стіни гладенькі, бетон кольору вівсяної каші. На єдино дозволеній ділянці утримувалися балабушками зеленої липучки їхні покривулені фотографії й поштові листівки (лише кілька, якби комусь захотілося на них роздивитися). Під однією стіною стояв маленький металевий стіл, а під протилежною — короткий металевий стелаж. Ліворуч від дверей містився сталевий унітаз, де вони мусили сідати навпочіпки, кожна дивлячись кудись убік, вдаючи убогу ілюзію приватності. Своїм віконцем із подвійним склом на рівні очей двері камери дивилися в короткий коридор, який пролягав уздовж Крила В. Кожен дюйм і кожна річ у камері були просякнуті всепроникними запахами в'язниці: поту, цвілі, лізолу.

Попри власну нехіть, Джінет зрештою здивилася на той сонячний квадрат між койками. Він уже майже досяг дверей... але далі йому не дістатися, хіба не так? Якщо якийсь тюремник не вставить ключ у замок або камеру не відімкнуть з вартівні, цей квадрат тут в такій само пастці, як і вони.

— А хто міг би вести? — запитала Рі. — Кожному ігровому шоу потрібен ведучий. І ще, якого роду призи? Призи треба щоб були хороші. Деталі! Джінет, ми мусимо розробити всі деталі.

Рі дивилася на Джінет, підперши рукою голову, накручуючи на палець свої туті вибілені кучері. У верхній частині лоба Рі виднівся старий шрам, що нагадував відбиток якоїсь решітки — три глибокі паралельні лінії. Хоча Джінет і не знала, що спричинилося до того шраму, їй неважко було здогадатися, *хто* його залишив: якийсь чоловік. Можливо, батько Рі, можливо, її брат, можливо, бойфренд, можливо, якийсь парубок, котрого вона ніколи раніше не бачила і не побачить ніколи знову. Серед

утримуваних у Дулінгському виправному закладі, і то, м'яко кажучи, вельми мало було історій із виграними призами. Натомість історій з поганими хлопцями — багато.

І що з цим можна зробити? Можна жаліти себе. Можна себе ненавидіти або ненавидіти всіх. Можна ловити кайф, нюхаючи очисні засоби. Можна робити все, що тобі заманеться (звісно, в рамках твоїх обмежених можливостей), але саму ситуацію не змінити. Наступна черга тобі крутнути велике і сяйливе Колесо Фортуни прийде не раніше наступного слухання щодо твого дострокового звільнення. Заради власного звільнення Джінет прагнула докласти якомога більше зусиль. Вона має про кого думати — про свого сина.

Пролунав лункий грюкіт — це офіцер у Вартівні відімкнув шістдесят два замки. Отже, 6:30 ранку, всі виходять зі своїх камер на перекличку поголів'я.

— Я не знаю, Рі. Сама про це подумай, — сказала Джінет. — І я також про це думатиму, а потім, пізніше, ми обмінємося дипломатичними нотами.

Джінет скинула ноги з ліжка і встала.

2

За кілька миль від в'язниці, на помості при будинку Норкроссів, Антон-басейновик визбирував мертвих жуків. Басейн був подарунком доктора Клінтона Норкросса його дружині Лайлі на десяту річницю їхнього шлюбу. Постать Антона часто змушувала Клінта сумніватися в мудрості такого дарунка. Як от і цього ранку.

Антон працював без майки, і то з двох вагомих причин. По-перше, день обіцяв бути спекотним. По-друге, живіт хлопець мав — камінь. Таки рельєфним він був, цей Антон-басейновик: чисто тобі жеребчик з обкладинки якогось любовного роману. Якби вам схотілося послати кілька куль Антонові в живіт, це варто було б робити під кутом, на випадок

рикошету. Що він їсть? Гори чистого протеїну? Які вправи робить? Розчищає авгієві стайні?

Антон скинув очима з-під мерехтливих скелець своїх вей-фарерів¹ і усміхнувся. Вільною рукою він помахав Клінтові, який дивився на нього з вікна хазяйської ванної кімнати на другому поверсі.

— Господи Ісусе, це ж треба, — стиха промовив сам собі Клінт. Він помахав у відповідь. — Змилуйся.

Клінт відсунувся вбік від вікна. У дзеркалі на зачинених дверях ванної з'явився сорокавосьмирічний білий чоловік: ступінь бакалавра Корнельського університету, диплом доктора медицини Нью-Йоркського університету, помірні жиrowі коханчики на талії від гранде мокачино зі «Старбаксу»². Його борода кольору сіль із перцем скидалася не так на мужньо-лісорубську, як на розкошлану бороду якогось одного морського капітана.

Те, що власний вік і обм'якле тіло стали для нього таким сюрпризом, вразило Клінта, як іронічна насмійка. Йому ніколи не вистачало терплячості на чоловіче марносластво, особливо того різновиду, що притаманний середньому віку, а накопичений професійний досвід, як мало що інше, обкраював саме цей тліючий гніт до зовсім коротенького оцупка. До речі, те, що Клінт вважав великим поворотним моментом у своїй медичній кар'єрі, трапилося вісімнадцять років тому, в 1999-му, коли до молодого лікаря прийшов з «кризою сексуальних амбіцій» перспективний пацієнт на ім'я Пол Мантпільєр.

Він тоді спитав у Мантпільєра:

— Коли ви кажете «сексуальні амбіції», що ви маєте на увазі?

¹ Ray-Ban Wayfarer — створена у 1950-х модель сонячних окулярів, яка знову стала модною від середини 2000-х рр.

² Grande Mochas — кава з молоком і шоколадом, яку подають у мережі кав'ярень Starbucks.

Амбіційні люди прагнуть просування вгору. Ніхто ж насправді не може стати віце-президентом сексу. Це просто такий кумедний евфемізм.

— Я маю на увазі... — схоже було, Мантпільєр зважує різні дефініції. Прочистивши кашлем горло, він визначився. — Я хочу й далі це робити. Я й далі хочу цього прагнути.

Клінт сказав:

— Це не скидається на надзвичайну амбітність. Радше це схоже на цілком нормальне явище.

Для досі ще не розслабленого після клінічної ординатури в психіатрії Клінта це був тільки другий день у власному кабінеті, і Мантпільєр був лише другим його пацієнтом.

(Першою пацієнткою була юна дівчина з певними страхами стосовно поданих нею заяв на вступ до коледжу. Втім, доволі швидко з'ясувалося, що на предметних іспитах вона отримала 1570 балів. Клінт наголосив, що це чудові результати і в лікуванні чи наступному візиті нема потреби. «*Зцілена!*» — черкнув він униз сторінки того блокнота, в якому зазвичай робив свої нотатки.)

Сидячи в оббитому штучною шкірою кріслі навпроти Клінта, Пол Мантпільєр того дня був одягнений у білий плетений жилет і штани з напрасованими рубчиками. Сидів він згорблено, закинувши ногу на ногу, і говорив, звівши одну руку собі на модельну туфлю. Клінт бачив, як він паркував свою карамельно-червону спортивну машину на стоянці навпроти цієї приземкуватої офісної будівлі. Робота у вугільній промисловості на самому вершечку харчової піраміди давала можливість купити таку машину, але його довгасте, виснажене обличчя навернуло Клінтона на думку про сімейство Біглів, котрі в тому старому коміксі повсякчас вимотували нерви Скруджу Мак-Даку¹.

¹ Beagle Boys — родинний клан злочинців-рецидивістів, які різними способами намагаються пограбувати багатія Скруджа Мак-Дака.